

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”. Iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Biserica și Ajutorul Legionar.

Una din cele mai frumoase realizări ale Mișcării Legionare este fără îndoială Ajutorul Legionar. Acesta se bazează pe cuvintele Căpitanului „ajută-ți fratele căzut în nenorocire, nu-l lăsa” și se justifică azi prin nota adânc românească a Mișcării.

Românul, deși învecinat uneori cu străinii, împrejmuț în afară numai de ei, totdeauna a excelat prin altruismul său, prin caracterul său de popor blând, iertător și darnic. Străinului pri-pășit pe sate îi și zice invariabil vecine (amintind pe acel *hospes* roman, pe care firea acestora l-a transformat în *hostis*), iar față de vecin Românul este gata la ajutor, este *săritor* chiar după însași plasticitatea expresiei.

Cum să stea dar apatic și cu mâinile în sân astăzi când mii și mii de frați români suferă. Căci răul s'a abătut asupra noastră în cele mai crunte forme: sfâșieri de hotare cu frați alungați dela vetrele lor, cutremure de pământ cu dărîmări de case, distrugeri de bunuri deci și de vieți ca un corespondent sinistru la orașe al sărăciei, pe care cel mai neroditor an o flutură deasupra satelor noastre.

Anul 1940 rămâne în istoria vieții noastre ca neam și ca popor cel mai ingrăt, moștenirea lui fiind una din cele mai grele.

Dar, precum fierul în foc se căleşte, așa calitățile și virtuțile unui popor se verifică la strămătorări: aci prestau ele examenul vredniciei la vieață a poporului.

Și cine altul mai mult ca Biserica strămoșilor noștri a stat alături de popor în împrejurările grele de vieață, cine a propovăduit cu vorba și

cu fapta *porunca* milei trupești și a celei sufletești încă de când eram în fașă?

Da, Biserica tocmai prin opera ei caritativă s'a afirmat trainică, demnă de dragostea și alipirea tuturor; prin milostenie ea a spart zidurile păgânătății în suflete, prin binefacerea de tot felul a cucerit inimile, fanatizându-le pentru idealurile ei.

Ajutorul Legionar nu face astăzi decât reactualizează bunele și vechile practici creștine, prin cari odinioară s'a răspândit și s'a umplut de faimă creștinismul ortodox. La o cotitură grea a vieții noastre ca popor, Ajutorul Legionar întinde brațul acestei vînjoșenii creștinești care purcede din proverbiala *bunătate românească*.

Nu din prisos, căci noi nu suntem din neamul îmbuibaților — trei pătrimi din locuitorii români ai României umblă opt luni pe an desculți — ci din puținul nostru să dăm, cum atât de potrivit ne cere apelul legionar. Iar noi știm din mărturiile Scripturii ce grad de înălțime a frumosului moral atinge ofranda săracului, a văduvei și a orfanului — căci văduve și orfani suntem și noi.

Slujitori ai altarelor, luați pe buzele voastre din jăratecul biblic și aprindeți inimile cari cunosc văpaia durerii dar nu cunosc măsura întinderii ei în familia românească! Faceți să ardă la un loc spre a topi scoarța indiferenței la cei cari mai ezită sau fac să întârzie izbânda bunului îndemn. O haină, o bucată de lemn și tot ce ese din modestele sălașe va crește în ochii Celui ce vede și judecă toate, cântărind nu dania ci isvorul din care ea a pornit.

Sfântul Apostol Pavel când a umblat să cucerească lumea pentru Adevăr a orânduit și adunarea de ajutoare. Voi nu aveți astăzi decât să dați la o parte spuza: focul dragostei creștine arde acolo în inimi de două mii de ani!

Vieața Națiunilor?

Problema Spațiului Vital.

De Pr. ION RACOVEANU-NERA.

De vreo câțiva ani încoace, o chestiune nouă, care se agită foarte mult și în numele căreia se creiază neliniști și războaie, este în veci nerezolvată problema a *spațiului vital*. Și este interesant cum se naște, dar mai ales cum încearcă a se rezolva această nouă preocupare.

Conducătorii de state îngrijorați de prolificitatea națiunilor ce le stăpânesc și de excedentul natural mereu crescând caută din vreme să asigure loc de trai și teren de muncă generațiilor noi. Și o fac pe drept cuvânt în numele unei legi firești care dă drept de trăit sub soare națiunilor mergând până într'atât chiar că cele mai numeroase, mai puternice, mai vivace și mai impulsive să se lățească în hotare peste acelea care n'au reușit să-și umple albia și să-și stăpânească economicște îndeajuns întinderea teritorului.

Pe tot întinsul globul mai este o însemnată fâșie de pământ nestăpânită și neexploatăată care ar rezolva ușor această problemă dificilă și beligerantă a spațiului vital, dar atenția puterilor expansive în loc să le vizeze pe acestea își îndreaptă mai totdeauna privirile spre surplusul și bunurile teritorului vecinilor mai pașnici și nepregătiți pentru luptă.

Problema spațiului vital e veche, de când lumea numai n'a căpătat o definiție atât de conțurată ca acum mai nou. De ea s'au lovit și triburile răslețe disputându-și întâietatea pentru petecul de pământ cel mai productiv ori pentru colțul de pădure cu arbori mai roditori și animale mai numeroase.

Și pentru că rezolvarea acestei probleme implică soluționarea unei cauze economice care stă la bază, oamenii de știință au căutat ca pentru înlăturarea conflictului dintre părți să aducă argumente de puterea descoperirilor făcute în studiul lor.

Cel dintâiu savant care s'a ocupat de situația economică a procesului de dezvoltare și creștere a populației a fost *Malthus*. El a căutat să răspundă problemei: care va fi evoluția economiei în proporție cu ridicarea numerică a capitalului uman și astfel implicit s'a trezit părăsind domeniul economiei și ajuns în acel al demografiei. *Malthus* nu era demograf ci economist. Din această întâmplare a cercetării lui *Malthus* putem vedea cât sunt de legate una de alta problema economicului de aceea a vieții omenești!

După *Malthus* populația creștea într'o progresie geometrică. Ipoteza era că excedentul natural al populației era constant, adică în fiecare an populația creștea cu același procent, de pildă un sat cu o populație de 1000 locuitori în anul următor cu un excedent de 15%, în anul următor va avea 1015; în celălalt 1030 și așa mai departe. După această constatare populația ar fi trebuit să crească foarte mult. El singur s'a speriat de presupusul său fenomen și s'a străduit să afle o împăcare între progresia reală a populației și aceea a hranei.

Mai târziu, o echipă de demografi ca belgianul *Verlust*, *Gompertz* și alții, au reluat și cercetat legea lui *Malthus* modificându-o.

Cercetătorul care a ajuns la o formulă reală este savantul american *Pearl*, care susține că împotriva neliniștilor și temerilor privitoare la situația și destinul omenirii, că adică odată și odată populația s'ar îmulți până într'atât că n'ar mai încăpea pe Glob, a precizat următoarele: *oricât ar crește lumea, nu se va putea nicicând acoperi jumătate de metru patrat cu un om!*

Logistica lui *Pearl* nu admite o creștere a populației fără limită. Poate fi un popor oricât de tânăr și cu un excedent natural oricât de ridicat (oricât de prolific) crește, crește până la o limită, un plafon să-i zicem așa, pe care limită dânsul o numește *asimptolă*, de unde apoi începe să descrească. Așa cum ar urca cineva o movilă ca să ajungă pe podiș și apoi pe cealaltă versantă egală cu cea a suișului se va coborî la același nivel de unde a pornit.

Această creștere după *Pearl* se numește *creștere asimptotică*. El o explică prin faptul că orice națiune tânără cu o prolificitate oricât de ridicată, îmbătrânind, îi va scădea implacabil excedentul natural și apoi va stagna, iar mai pe urmă va începe declinul.

Pentru întărirea afirmațiilor sale el dă ca exemplu populația Statelor Unite ale Americii căreia după studii îndelungate i-a fixat asimptota la 197 milioane de locuitori. Populația va crește încontinuu, dar nicicând nu va depăși acest număr. Este ca și când pornind cineva la drum cu un țel bine definit s'ar împotmoli în cale țără să-și ajungă ținta.

Din cercetările acestea rezultă că populațiile apar în ceace privește creșterea lor destul de organizate, deși oamenii nu se nasc și nu mor după legi. Cu toate acestea creșterea și descreșterea populației este exactă. Este deci o organizare biologică și în această privință dar e inconștientă.

(Va urma)

Războiul Arhanghelului.

Și s'a făcut războiu în cer:
Mihail și îngerii lui au pornit
războiu cu balaurul.

(Apocalipsul c. 12 v. 7).

Zorii zilei se arată, e sărbătoarea Arhanghelului, clopotul bisericii se aude, mă scol și plec la slujba dimineții. Pe drum se aud pași. Da! Sunt pașii a câtorva tineri, bătrâni și bătrâne cu câte un nepot sau nepoată de mână, copii de școală, alergând să asculte slujba dimineții în cinstea Arhanghelului.

Dearte de a mă gândi la Arhanghel, cum stăteam după sfârșitul slujbei de dimineața, privind afară pe fereastra joasă a bisericii, mi-se înfățișează natura cu toate ale sale, minunea minunilor lui Dumnezeu.

Văzut-am și lumina — soarele — apărând de după deal. Sunt întrerupt. Mă întreabă. Îi răspund: Da! Azi e sărbătoarea Arhanghelului Mihail, patronul și ocrotitorul Legionarilor și ziua numelui M. S. Regelui nostru Mihai I.

Ocrotitorul și patronul Legionarilor? Da! Căci Arhanghelul a învățat în trecut pe Căpitan și pe ai săi, în prezent pe ceiace au rămas, că trebuie să trăim într'o credință, în unire o viață de luptători și biruitori. Calea binelui s'o urmăm, calea răului cu sabia Arhanghelului s'o tăiem.

Toată lumea creștinească ortodoxă și Legionară, prăznuiește lumea cetelor — îngerești — cerești, în fruntea cărora stau Arhanghelii. Și pentruce? Pentrucă Mihail și îngerii lui au pornit războiu cu balaurul.

Balaurul sau diavolul a fost și el o făptură a lui Dumnezeu; la început a fost o făptură bună, pentrucă tot ceea ce a făcut Dumnezeu a fost bun. Dar diavolul a căzut din starea aceasta pentrucă voia să fie asemenea lui Dumnezeu. Atunci Dumnezeu dă imputernicire Arhanghelului și îngerilor lui să alunge pe satana și îngerii lui din cer. Și s'a făcut războiu mare în cer, satana a fost alungat — aruncat — pe pământ împreună cu îngerii lui... Despre această cadere și Mântuitorul Iisus Hristos a zis: „Văzut-am pe satana ca un fulger căzând din cer“ (Luca 10. v. 10).

Satana a rămas conducătorul și căpetenia îngerilor căzuți. Sf. Scriptura îl și numește „Domnul dracilor“ (Mateiu 12. v. 23). Belzebul (Luca 11. v. 15). Lucifer, etc...

Arhanghelul cu sabia sa a învins și a scăpat cerurile de puterea întunerecului. Azi acolo sălășluiește lumina și întunerecul nu o mai poate

cuprinde. „De aceea bucurați-vă ceruri și vai vouă pământ și mare. Căci diavolul s'a pogorît la voi“. (Apoc. 12. v. 6-12).

Cerurile s'au curățit, pământul a rămas cu lumina și întunerecul „căci noi n'avem de luptat împotriva cărnii și sângelui, ci împotriva căpeteniilor, împotriva stăpânitorilor întunerecului acestui veac, împotriva duhurilor răutății. (Efeseni 6 v. 12).

Niciodată pare-că lumea omenească n'a fost așa de stricată ca mai ieri. Satana pare-că a adormit. Par'că am ajuns în puterea diavolului. Lupta trebuia să'nceapă și s'a și'nceput împotriva căpeteniilor, stăpânitorilor întunerecului și duhurilor răutății. Lupta a fost mare ca și a Arhanghelului, dar ne-am luptat ca buni ostași alături de El și cu sabia Lui, câștigând „darul de biruitor“ și „cununa vieții“ (Apoc. 2 v. 7-10).

Iată, dar pentruce Arhanghelul a fost și este patronul și ocrotitorul Legionarilor. Pentrucă sabia lui s'a alăturat la sabia noastră de luptă, glasul lui a fost și glasul nostru, ne-a mântuit, ne-a dat o biruință, o biruință deplină legionară.

Și atunci, să ne gândim la Dumnezeu, Hristos, Arhanghel și la Căpitanul Neamului, viața și cuvântul nostru să fie ca și a lui, așezată, închinată toată lui Dumnezeu.

Iar Arhanghelul care ne-a dus la biruință să ne fie tuturor călăuzitor spre lumină și adevăr.

Pr. Aurelian Șt. Chepic.

Comunism, Naționalism și Biserică.

De: **Petru P. Boieriu.**

(Continuare)

Aceste „păreri“ bune în aparență pentru cei eclipsați în judecată sunt continuate de urmași — proști sau interesați.

Pe urmele părinților Socialismului de speță democrată și a comunismului — Ferdinand Lassalle și Karl Marx — pășesc și continuă ca pe o legitimă moștenire — pentrucă făuritorii comunismului sunt jidovi — Lenin, Trotzky (cel asasinat cu „insignele partidului“) Zinovief, Kamanef în Rusia, Bella Kun, Tibor Szammely în Ungaria, Kurt Eisner, Rosa, Luxemburg în Germania, iar în Spania Șeful și deslănțuitorul războiului ucigător de frați și părinți au fost Heinz Neuman și în România Pauker, Blumenfeld etc. etc. Toți au avut și au un singur scop, ideal pentru ei, destrămarea tuturor țărilor prin stăpânirea bunurilor materiale și negația valorilor spirituale.

În vremurile noastre comunismul este socotit ca o doctrină. „Nu pentru o lature sau aport constructiv, ci pentru vârtoarea socială prea mare, dibuirile după un numitor comun și, încercările de legătură cu cei dintâiu teoreticieni au dictat o ideologie, eșită nu din realitatea și posibilitatea lucrurilor prin inducție, ci din nevoia de a avea o teorie. Comunismul socotit în fața religiei și în fața adevărilor descoperite în genere, ar putea candida pentru locul de poli-erezie, dar nici până aci nu poate ajunge, pentru că este executat ca doctrină, de teologia naturală, odată cu nemernicul grup de ateii“. (Vestul No. 23 G. S.)

În acest punct teolog de neclintită convingere este vrednicul țaran, care o viață întreagă citește dovezi pentru existența lui Dumnezeu, în cartea cu cele mai variate pagini: natura cu tot ce are înrânsa mărturisește pe făcătorul ei. Deci cu un fundament doctrinar atât de greșit, inexistent, comunismul ar trebui să dispară.

Se menține însă, din cauză că el e monstrul ce n'are nevoie de teorie doctrinară. El n'are o ideologie pozitivă, creatoare care să explice o realitate.

Patria comunismului — oficial recunoscută — azi e Rusia, habotnica Rusie a marilor țări sprijinitori de credință și ctitori de așezăminte sfinte. Acolo, ateismul ca sens ultim al sistemului de filosofie și ca sens interpretativ al rezultatelor științei experimentale e obligatoriu. „Filozoful și savantul se conformează concepției de stat. Ei simulează ateismul oficial, poate cu desgust lăuntric nemărturisit, poate cu frenezia diabolică a perversității ce se satisface în sacrilegiu și în caricaturizarea lucrurilor nepermise. Nemuritorul scriitor rus Dostoievski, a demonstrat că sufletul omenesc în misterioasa lui substanță e religios și ateismul e o apariție psihologică de ordin secundar, e o stare de revoltă, care tocmai prin negația ce vrea să o ridice, afirmă fără voie existența lui Dumnezeu“. (Nichifor Crainic).

Istoria ne dovedește că Statul ateu nu poate dura, ci trebuie să cadă în compromisul perfid al laicismului, întărind adevărul afirmației că ateismul este o fabricație artificială ce nu poate să se mențină în fața puterilor credinței religioase. Acestui spirit anti-creștin i-am găsi analogie doar în revolta titanilor împotriva cerului.

Titanii moderni, ca: Darwin, Auguste Comte, Karl Marx, s'au bucurat de o celebritate asemănătoare marilor vedete cinematografice actuale, sau cu aceia a „celebrului“ Albert Einstein, pe cari nimeni nu-l înțelege, dar toți îl admiră.

Scopul urmărit de ei ar fi: a) Deslipirea sufletului de Cer și b) Desrădăcinarea din pământ al omului¹⁾, pentru aceasta se servesc de următoarele idei dizolvante:

- I. În ordinea științifică: Darwinismul.
- II. În ordinea filosofică: Pozitivismul și
- III. În ordinea politică: Marxismul.

Darwinismul. Celebra teorie a lui Darwin, teoria transformismului biologic, complectat de teoria Heckeliană, au încercat să dea o lovitură — trecătoare — religiei creștine.

Haeckel, susținând teoria generației spontanee înlătura existența făcerii omului de către eternul creator. El susține că tot ce se vede este rezultatul unor modificări organice operate în decursul timpului sub imperiul forțelor naturale concurente. Natura creiază dar creaturile sunt supuse modificărilor capriciosului creator, (Natura) și că prin aceste transformări se ajunge la forme mai desăvârșite.

Darwin cu teoria transformismului și Haeckel cu aceia a generației spontanee se părea că au ajuns la descoperirea adevărului, iar adevărului creștin se credea că i-s'a dat irevocabilul verdict. Creațiunea Biblică era înfățișată ca un basm. Pasteur înzadar arată falsitatea teoriei transformismului și a generației spontanee. Dar un lucru neadevărat pierde dela sine. Darwinismului îi dă lovitura de grație profesorul român, Nicolae Paulescu, care arată totala falsitate a Darwinismului și Haeckelismului, demonstrând că ele se plasează în domeniul incontrollabil al fanteziei, iar opera profesorului francez Louis Vailletou: „L'origine des êtres vivants“ pune lespedeă funerară peste iluzia transformistă.

- II. În ordinea filosofică: Pozitivismul.

Tatăl pozitivismului, caricaturistul religiei este Auguste Comte, originar din Montpellier și urmașul unei credincioase familii catolice. El este un mistic eronat, al cărui elan refuzându-se cerului, se resfrânge asupra pământului ca fumul greu al jertfei lui Cain.

Religia pozitivistă se coboară la o simplă antropolatrică (Prof. Nichifor Crainic) iar omul rupt din legăturile lui cu cerul, rămâne singur cu memoria morților.

Misticismul său umanitarist l-a derutat pe omul modern din calea lui Hristos spre templele caricaturii religioase, spre francmasonerie.

De oarece francmasoneria este, adică a fost un element disolvant al societăților umane, ne oprim puțin și asupra acestei chestiuni.

1) Vezi „Titanii Ateismului“ de Nichifor Crainic.

Ea este, după cum spune Părintele Prot. Bobiu Gheorge, „O societate care își ascunde adevăratele ei scopuri și, care lucrează în așa fel, că numai mai târziu îți dai seama că a fost mâna ei“. Societatea francmasonică este organizată pe ascuns, însă organizată foarte bine, dar nu în sens ideal creștin ci în scopul de a distruge organizația socială creștină, întrebuintând pentru aceasta toate mijloacele chiar și cele mai imorale sau criminale. Părintele Erhan arată într-o broșură a sa cât sunt de ingenioase mijloacele de atragere. În sânul ei se găsesc „cei simpli și necunoscători ai religiei; toate elementele dușmănoase Bisericii și instituțiilor creștine, toți ambițioșii de onoruri, literații și savanții setoși de renume“.

(Urmează)

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De Pr. I. Firca.

(Continuare)

7. Concluzii asupra raportului dintre religie și știință.

A. Domeniu diferit. Omul de știință nu poate ajunge niciodată în conflict real cu teologul, domeniile lor fiind separate; din contră, preocupările unuia și ale celuilalt se pot foarte bine întregi, permițând o vedere de ansamblu ¹⁾. Așa, științificește poate fi dovedită valoarea obiectivă a ideii de Dumnezeu; religia va rămure însă conținutul mai apropiat al acestei idei și tot ea va răspunde și la ultimele întrebări în legătură cu menirea omenirii ²⁾. Fixându-se dar cadrele și marginile acestor două terenuri de validitate ale sufletului omenesc și ținându-se seamă de această delimitare, atât de cultivatorii științei cât și de adepții religiei, conflictul e înlăturat.

Kant și Boutroux au încercat o asemenea împăcare printr-o critică prealabilă a cunoașterii. *Kant* de ex. a așezat pe Dumnezeu într-o lume suprasensibilă, la care rațiunea nu poate ajunge și din acest motiv în filosofia lui, existența lui Dumnezeu nu poate fi demonstrată pe baza principiului cauzalității, care — susține el — își găsește aplicare numai în lumea fenomenală ³⁾. Îndată ce intelectul nostru încearcă să pătrundă dincolo de domeniul fenomenelor, rațiunea cade în ireductibile contradicții ⁴⁾.

Întâia parte a acestei afirmații poate fi ușor contrazisă, dacă ținem seama că în știință în general se admite valabilitatea principiului cauzalității dincolo de limitele ei, *legile generale, ipotezele și diferitele operații logico-matematice* nefiind fapte de experiență ⁵⁾. Și dacă în știință însăși rațiunea depășește observația și experiența, acest drept nu-i poate fi răpit nici când ea argumentează existența lui Dumnezeu, pe baza principiului cauzalității ⁶⁾. Cu atât mai mult, că la însuși Kant noumenul produce fenomenul, ori cu alte cuvinte fenomenul este efectul noumenului, ceea ce înseamnă că noumenul transcendent se supune categoriei cauzalității și deci sistemul criticist e contrazis în acest punct chiar de autorul lui ⁷⁾.

Totuși Kant, prin structura lui sufletească, adânc religioasă, dar și legată nemijlocit de impulsul cunoașterii critice, a ținut neapărat să aplaneze prin armonizare, conflictul religiei cu știința, ⁸⁾ armonizare pe care o vedea el posibilă printr-o strictă delimitare a terenului științei și credinței. Stabilind precis limitele științei el a ținut să pună știința la adăpostul iluziilor ce nasc în mod firesc din depășirea acestor limite și în același timp să apere credința de atacurile la cari e supusă din partea științei ce ar transgresa ostil în domeniul credinței. Prin aceasta Kant a socotit, că deși credința nu va mai avea în știință un aparent sprijin, va rămure însă fortăreață inaccesibilă oricărui alt atac al științelor. Iar rămure fiecare pe terenul său propriu, atât religia cât și știința sunt pentru totdeauna asigurate în existența lor, și neamenințându-se una pe alta, armonia dintre ele va putea dăinui la nesfârșit ⁹⁾.

Căci știința și credința sunt două funcțiuni cari au loc una lângă alta, amândouă fiind înscute în natura omului. A da fiecăreia dreptul ei, științei contra scepticismului lui *Hume*, credinței împotriva negațiunei dogmatice a materialismului, aceasta a fost năzuința lui Kant ¹⁰⁾.

Tot așa vede și *Paulsen* „putința păcei între știință și credință“ prin „o separație lămurită a problemelor ¹¹⁾“. Delimitarea acestor probleme desigur că se face prin anumite granițe, pe cari însă nu religia le-a impus științei cum crede *Paulsen*, ci le-au recunoscut ca firești și existând în realitate înșiși reprezentanții științei.

(Urmează)

1) Isidor Todoran, Probl. cauzalit. în argum. cosmol. p. 154. cf. A. Michel, Science, în Dict. de Théol. cathol. t. XIV col. 1598-97.

2) Cf. Mocsonyi, Relig. și știință, p. 44.

3) Cf. Todoran, op. cit. pp. 166-167.

4) Immanuel Kant: Prolegom. la orice Metafiz. viitoare... patr. Mihail Antoniaide, nota introductivă a traducătorului, p. 11.

5) cf. I. Todoran, op. cit. p. 155.

6) Ibid.

7) Ibid p. 170. cf. I. G. Savin: „Apologetica Vol. II. Existența lui Dumnezeu. Partea I. Proba ontologică, Bucur. 1940. p. 15. sq.

8) Alex. de Mocsonyi, op. cit. pp. 26-27.

9) Cf. ibid p. 27.

10) Fried. Paulsen, Introd. în Filos. p. 31.

11) Ibid. p. 29.

Recenzii.**D'ac. Dr. Haralambie Cojocariu: Este primatul lui Petru un privilegiu de drept divin după Noul Testament? Sibiu 1940.**

A apărut de curând în Sibiu cultura teologică ardelenă în seria de dense monografii, de probleme teologice a arhiepiscopiei de acolo al 18-lea volum din acest șir purtând titlul de mai sus. Este o carte de mult așteptată în literatura teologică românească, despre care nu mă îndoiesc că a fost primită cu bucurie de inițiați. Este închinată I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan metropolitul Ardealului care a sprijinit moral și material apariția acestei cărți care îi face cu adevărat cinste.

În prefață (p. V-VIII) autorul, un tânăr teolog român, cu solide studii în țară și străinătate, explică cititorului gravitatea problemei pe care o tratează precum și felul cum a ajuns să-și formuleze subiectul lucrării. Arată pe drept cuvânt apoi, necesitatea lucrării pentru teologia românească, care în afara de traduceri din W. Guéttée și de încă vreo două-trei mici lucrări originale în românește nu dispunea de un studiu mai solid de sinteză în această limbă. Este tocmai meritul tânărului nostru teolog de a fi înzestrat literatura noastră bisericească cu acest bine încheiat studiu.

După prefață urmează bogata bibliografie a chestiunii înșirată pe 70 pagini (IX-LXXVIII) indusă în mod sistematic: I Partea generală: 1. Colecțiuni de texte; 2. Dicționare, enciclopedii și reviste; II Partea specială: 1. Opere patristice și 2. Literatura subiectului. După tabla de materii începe apoi expunerea lucrării propriu zise. (p. 1—408).

În introducere (p. 1—12) autorul expune problema în mod schematic, conturând-o în câteva linii generale bine schițate. Caracteristica Bisericii creștine a fost și trebuie să fie unitatea. Această unitate s'a sfârșit însă în 1054 în mod grav, iar în sec. XVI prin ivirea protestantismului în sânul uneia din părți s'a produs o nouă spărtură. După doctrina nerăstălmăcică a Bisericii primare, Mântuitorul, care a întemeiat Biserica, este capul ei suprem și puterea de a o conduce în mod văzut. El a delegat-o însăși Bisericii care a exercitat-o la început prin apostoli și mai târziu prin urmașii acestora, episcopii. Aceasta înseamnă că atât apostolii cât și episcopii au fost și sunt egali între ei și deasupra lor nu există de drept divin nici un grad ierarhic mai înalt, cum pretinse papa. Ei nu sunt supuși deci decât lui Iisus Hristos capul suprem dela

care au primit puterea prin hirotonia în succesiune apostolică și sinodului ecumenic asistat de Sf. Duh trimis de Domnul. Între articolele de credință fixate până în sec. IX nu găsim niciunul despre primatul lui Petru. Ca atare nu i se poate concede lui Petru decât cel mult o întâietate de onoare în urma faptului că Petru era cel mai vârstnic dintre apostoli și manifestă un zel fierbinte pentru Mântuitorul, care adesea însă era cam deplasat. De aceeași cinste și poate de unii mai mare se bucurau și frații Boanergheș și mai ales sf. ap. Ioan. În baza acestor două principii generale deci autorul va demonstra, cercetând în mod științific toate textele Noului Testament că despre un primat de jurisdicție a lui Petru și mai ales despre infalibilitatea lui nu poate fi vorba necum să fi întemeiat el la Roma o dinastie papală suverană a întregii biserici creștine.

În capitolul I (p. 13-31) intitulat: Hristos și Biserica autorul demonstrează în primul rând că Biserica a fost întemeiată nu pentru ca Petru și urmașii săi să devină capii ei supremi ci pentru ca sub forma unei instituții văzute închipuind împărăția lui Dumnezeu pe pământ să servească la mântuirea sufletelor credincioșilor. În scopul acesta Mântuitorul a dat Bisericii o învățătură adevărată, o morală absolută, mijloace de sfințire și o conducere spirituală a cărei perpetuitate este asigurată prin taina hirotonirii transmisă de apostoli urmașilor lor.

Capitolul al doilea (p. 32-71) intitulat: Iisus este capul suprem al Bisericii, demonstrează acest adevăr în mod cu totul evident. Conducerea văzută El a încredințat-o celor 12 apostoli Tuturor celor 12 le-a acordat în egală măsură cele trei puteri depinzând de taina hirotoniei, puterea sacerdotală, cea învățătoarească și cea jurisdicțională. Atunci când din nepriceperea încă a misiunii lui Iisus unii din ucenici cer întâietate, ca Iacob și Ioan, și când pe această chestiune se nasc de mai multe ori discuții, Mântuitorul le arată că în Biserica „cine vrea să fie cel dintâiu să fie cel din urma și tuturor sluga“. Principiul dragostei, supremul în creștinism exclude cu desăvârșire primatul de jurisdicție al lui Petru, care niciodată n'a amintit de un astfel de drept al său.

În cap. III. intitulat: Iisus și primatul lui Petru (p. 72-195) se cercetează în primul rând câteva texte în cari Petru are un rol principal din cari nu se poate deduce decât că lui Petru i se cuvine o întâietate de cinste cu toate că în unele caracterul lui Petru apare de o mobilitate externă care nu cadrează în nici un caz cu

atribuirea infalibilității. În a doua grupă de texte în care e vorba de Petru, Iacob și Ioan ocupa o situație cu totul specială față de Petru. Aceasta se poate constata mai ales din Evangelia după Ioan din care se constată că tainele doctrinei creștine au fost încredințate lui Ioan și nu lui Petru. El e ucenicul iubit cărui i s'a încredințat grija Sf. Fecioare, el e primul care aleargă la mormânt și crede în învierea lui Iisus Hristos și el e cel dintâiu care îl recunoaște în Galileia.

(Urmează)

Aviz. Cucernicii preoți din parohiile trecute la eparhia Timișoarei cari doresc să li se trimită Calendarul Românului, să ne avizeze printr-o carte poștală.

Deasemenea sunt rugați să avizeze și cei din eparhia noastră cari doresc un stoc mai mare ca cel din anul trecut.

Ș T I R I

Hirotonire. Sâmbătă și Dumineca trecută Prea Sfințitul Părinte Episcop a binevoit a hirotoni întru preot pe candidatul *Gheorghe Furj* pentru parohia *Luncani*.

Mare cutremur de pământ s'a abătut asupra țării noastre în noaptea de Sâmbătă 9 spre Duminecă 10 Noemvrie. În București cutremurul a făcut multe victime și pagube, dărâmand mai multe case. În Moldova orașe întregi au căzut pradă cutremurului, astfel orașul Panciu și Focșani sunt complet distruse. Dumnezeu ne cearcă din greu!

Cununie. Duminecă în 10 Noemvrie 1940, la ora 4 d. m. s'a oficiat în biserica ortodoxă din comuna Glimboca, cununia religioasă a ficei decesatului preot Gh. Frățilă anume a D-soarei Aurora Frățilă, cu candidatul de preoție d-l Pavel Luca.

Cu această ocazie s'a constatat că mulți credincioși au luat parte, semn că dragostea față de răposatul preot Gh. Frățilă încă dăinuiește în sufletele acelor cari au știut să-l aprecieze.

Tinerei perechi în urăm multă fericire, iar tânărului mire Dumnezeu să-i dea putere a fi un urmaș deinn a fiertatului Gh. Frățilă, în a cărui familie a intrat.

† **Preotul Teodor Munteanu** din Delinești a adormit în Domnul în al 79-lea an al vieții și al 58-lea al preoției, fiind unul din preoții hirotoniți de episcopul restaurator Ioan Popasu. S'a dus acum să dea socoată despre lunga și trudnica lui slujire.

Dumnezeu să-i facă parte de răsplata cerească!

Ritribuțiunile preoțești pe luna Octomvrie s'au ridicat dela Stat și se lichidează la Casieria eparhială în orele de oficiu.

Achitați abonamentul restant la Foia Diecezană.

Notă oficială

No. 5767 B ex 1940.

Domnul Ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor a dat următoarea

DECISIUNE:

Noi, Profesor Traian Brăileanu, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Educației Naționale, Cultelor și Artelor,

DECIDEM:

Art. I. — În conformitate cu dispozițiunile art. 8 din Decretul-Lege No. 3123 din 14 Septemvrie 1940, *preoții, diaconii și cântăreții bisericile, pensionari ai Statului, județului sau comunei, nu mai pot ocupa posturile în care funcționează actualmente.*

Art. II. — Toți aceia care intră în categoria prevăzută la art. I din Decizia de față, au însă dreptul ca în termen de 15 zile dela publicarea acestei decizii să opteze pentru pensie sau pentru funcțiunea pe care o dețin în prezent, interdicția de a cumula dela 1 Decemvrie 1940.

Acei ce au renunțat la pensie pot să funcționeze în actualele posturi de preot, diacon sau cântăreț până la împlinirea limitei de vârstă pentru punerea în retragere din oficiu, conform legii generale de pensii.

Art. III. — Toți clerici, cari vor fi optat pentru pensie dela Stat, județ sau comună, se bucură dela acelaș regim ca și preoții și diaconii puși în retragere din oficiu, pentru limită de vârstă la 70 de ani, sau ca aceia pensionați facultativ la 65 ani, potrivit dispozițiilor art. 2 din legea generală de pensii și ale regulamentului aceleași legi.

Art. IV și ultim. — Domnul Director al Cultelor și Domnul Director al Contabilității, Personalului și Controlului financiar sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

Data în București la 7 Noemvrie 1940.

Ministrul Educației Naționale,
al Cultelor și Artelor
(ss) *Traian Brăileanu*

Ceace se aduce la cunoștința tuturor preoților pe care îi privește, spre conformare.

Caransebeș, la 16 Noemvrie 1940.

Episcopul:
† **VASILE**

Consilier referent:
Prot. R. G. Ancușă

Comunicat.

Nr. 5736 Sc ex 1940.

Ca și în anii trecuți Librăria Diecezană va trimite săptămâna aceasta fiecărui Oficiu parohial câte un stoc de calendare pe cari, cu ajutorul Epitropiei parohiale, le va distribui între credincioși.

Costul calendarelor se va trimite pe adresa Librăriei până la 31 Ianuarie 1941.

Caransebeș, în 13 Noemvrie 1940.

Consiliul eparhial.

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consiliu Eparhial Nr. 3573 B. ex. 1940 din 27 Iulie 1940, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru postul de preot la parohia de clasa I-a din comuna **Glimboca** protopresbiteratul Caransebeșului.

I. Beneficii:

1. Sesiunea parohială în estindere de 44 jugăre 1563 stj.
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile parohiale uzitate.
4. Casa parohială cu grădina și intravilan de 361 stj. cu supraedificatele economice necesare.

II. Indatoriri:

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale; a predica regulat în fiecare Duminică sau sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile ee mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, intrucât vor avea cvalificațiunea cerută pentru parohii de clasa I-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopul diecezan, să-și înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Glimboca, prin Prea. On. Oficiu Protopopesca la Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștiințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vreo Duminică sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Glimboca, din ședința consiliului parohial, ținută la 1 Septemvrie 1940.

Președinte,
Pr. Cornel Pițigoi
adm. parohial.

Secretar,
Pavel Năslău.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.
Caransebeș la 20 Septemvrie 1940.

1—3

Pr. Isaia Suru
adm. protopopesca.

Dosar Nr. 196/1940.

Publicație de licitație Nr. 1483/1940

În baza procesului verbal execuțional de escontare efectuată în ziua de 7 August 1940 pe baza deciziei judecătorei mixte Caransebeș cu No. 2276/1940 obiectele sechestrate în procesul verbal de execuție No. G. II. 6248 și anume: 3 scroafe Iorcsir de 1 și 2 1/2 ani, o garnitură de trăierat firma: Élső Mágy. Gep. și Motor prețuite în suma de lei 65.000 cuprinsă în favorul firmei Britania soc. de asig. București reprezentat prin Dr. Gheorghe Dragu avocat din Caransebeș pentru suma de 4062 lei capital interese dela 1 Iunie 1940 precum și speșele stabilite până în prezent 2718 lei se vor vinde la licitație publică în Sacul No. 86 în ziua de **28 Noemvrie 1940 la ora 15 d. m.** conf. art. de lege IX §-lui 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale.

Această licitație se va ține și în favorul altora cari s'au câștigat drept execuțional.

Lugoj, la 29 Octomvrie 1940.

Șef - Portărel: *indescifrabil*

Aducem la cunoștință On. public
cetitor, că

**Calendarul
Românului** Pe anul **1941**
● va apare în curând

(Cel mai vechi calendar din Banat.)

Cu un material literar frumos, bogat și ilustrat, precum și șematismul diecezei noastre.

Prenotări se pot face deacum la Librăria Diecezană Caransebeș.